

Total No. of Printed Pages—11

3 SEM TDC GEED (CBCS) GE 3 (A/B)

2024

(Nov/Dec)

EDUCATION

(Generic Elective)

Paper : GE-3

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

Paper : GE-3 (A)

(Inclusive Education)

1. তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া : 1×8=8

Answer the following questions :

(a) শ্ৰৱণ-বৈকল্য মানে কি?

What is meant by hearing impairment?

(b) বিশেষ শিক্ষণ অক্ষমতাসমূহৰ নিৰ্দিষ্ট বাবে শ্ৰৱণ কৰিব-
নক্ষীয়া এবিধ শৈক্ষিক ব্যৱস্থা দিয়া।

Write one educational provision
available for the children with specific
learning disability.

(a) অস্বত্বিকৃত শিক্ষা হানে কি ?

What is meant by inclusive education?

(d) অস্বত্বিকৃত শিক্ষাৰ এটা উদ্দেশ্য উল্লেখ কৰা।

Mention one objective of inclusive education.

(e) RCIৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।

Write the full form of RCI.

(f) ৰাষ্ট্ৰীয় ন্যাস আইন কেতিয়া গৃহীত হৈছিল ?

When was the National Trust Act passed?

(g) পাঠ্যক্রম অনুকূলন হানে কি ?

What is meant by curriculum adaptation?

(h) সামাজিকভাৱে সুনিম্ন-অভিজ্ঞ শিশুৰ শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত গৰু এটা সমস্যা লিখা।

Write one problem in education of the socially disadvantaged children.

2. চমু টোকা লিখা :

5×4=20

Write short notes on :

(a) ভিন্নধৰ্মী চাহিদাসম্বল শিশুৰ প্ৰকৃতি

Nature of children with diverse needs

(b) অস্বত্বিকৰণৰ গুৰুত্ব

Importance of inclusion

(c) সৰ্বশিক্ষা অভিযান আৰু ভিন্নধৰ্মী চাহিদাসম্বল শিশু

Sarva Shiksha Abhiyan and children with diverse needs

(d) ভিন্নধৰ্মী চাহিদাসম্বল শিশুৰ বাবে পাঠ্যক্রম অনুকূলনৰ প্ৰয়োজনীয়তা

Need of curriculum adaptations for children with diverse needs

3. দৰ্শন-বৈকলা শিশু কোনবোৰ ? দৰ্শন-বৈকলা শিশুৰ বাবে প্ৰৱণ কৰিবলগীয়া শৈক্ষিক ব্যৱস্থাসমূহী আলোচনা কৰা। 3+10=13

Who are visually impaired children? Discuss the educational provisions that can be arranged for the visually impaired children.

(4)

অথবা / Or

বহু অক্ষমতাবূত শিশু কোনবোৰ? বহু অক্ষমতাবূত শিশুৰ
বৈশিষ্ট্যবোৰ লিখ। 3+10=13

Who are the children with multiple
disabilities? Write the characteristics of the
children with multiple disabilities.

4. জনজন্মত অন্তর্ভুক্তিকৃত শিক্ষাৰ বিকাশৰ ইতিহাস বৰ্ণনা কৰা। 7

Describe the history of development of
inclusive education in India.

5. ডিম্বুদী গাৰ্হিনাযুক্ত শিশুৰ শিক্কা আৰু অংশগ্ৰহণত বৰা
অস্ত্ৰবোৰ বৰ্ণনা কৰা। 6

Describe the barriers to learning and
participation for children with diverse needs.

6. ডিম্বুদী গাৰ্হিনাযুক্ত শিশুৰ শিক্কা আৰু পুনৰ্স্থাপনৰ বাবে বৰা
অক্ষম হাৰ্হি অক্ট, 1995ৰ বাৰ্হাৰনী অৰ্হোচনা কৰা। 7

Discuss the provisions of the Persons with
Disabilities (PWD) Act, 1995 for education
and rehabilitation of children with diverse
needs.

(5)

7. ডিম্বুদী গাৰ্হিনাযুক্ত শিশুৰ শিক্কা আৰু পুনৰ্স্থাপনৰ বাবে বৰ্হীয়া
মাধ্যমিক শিক্কা অৰ্হিযানত বৰা বাৰ্হাৰনী অৰ্হোচনা কৰা। 6

Discuss the provisions in the Rashtriya
Madhyamik Shiksha Abhiyan for education
and rehabilitation of children with diverse
needs.

8. শিশুৰ ডিম্বুদী গাৰ্হি পূৰণ কৰিবলৈ কেনেদৰে সহপাঠ্যক্রমিক
কাৰ্যাৱলীৰ বাৰ্হাৰণনা কৰিব পৰা যায়, বৰ্ণনা কৰা। 13

Describe how co-curricular activities can be
managed for meeting diverse needs of children.

অথবা / Or

ডিম্বুদী গাৰ্হিনাযুক্ত শিশুৰ শিক্কা আৰু পুনৰ্স্থাপনত পৰিষাল
আৰু জেৰকাৰী সংগঠনৰ ভূমিকা অৰ্হোচনা কৰা। 7+6=13

Discuss the role of family and non-
governmental organizations in education and
rehabilitation of children with diverse needs.

Paper : GE-3 (B)

(Mental Health Issues)

1. (a) নিৰ্দেশ অনুসৰি তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ চমু উত্তৰ দিয়া : 1×4=4

Answer in short the following questions as directed :

(i) WHOৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।

Write the full form of WHO.

(ii) স্বাভাৱিকতা আৰু অস্বাভাৱিকতাৰ মাজত আচৰণৰ মাত্ৰাৰ পাৰ্থক্য আছে, ইয়াৰ প্ৰকাশকত নহয়।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

The difference between normality and abnormality is a matter of behaviour of degree, not in kind.

(Write True or False)

(iii) ইংৰাজী _____ শব্দটো লেটিন শব্দ 'gratus'-ৰ পৰা আহিছে।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

The English word _____ has been derived from the Latin word 'gratus'.

(Fill in the blank)

(iv) বিদ্যালয়ত মানসিক স্বাস্থ্যৰ বিপদসংকুলতাৰ এটা কাৰণ উল্লেখ কৰা।

Mention any one cause of mental health hazard in the school.

(b) তলত দিয়াবিলাকৰ পৰা শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা :

1×4=4

Choose the correct answer of the following :

(i) এজন ব্যক্তিয়ে একেপৰময়তে দুজন বেলেগ নিয়োগ-কৰ্তাৰ পৰা দুখন নিযুক্তিপত্ৰ লাভ কৰিলে, কিন্তু কোনটো গ্ৰহণ কৰিবৰ তেওঁ সিদ্ধান্ত ল'ব পৰা নহি। ইয়াৰ পৰা উদ্ভৱ হোৱা মানসিক সংঘাত হৈছে

A person has got two appointment letters from two different employers at the same time; but he could not decide in which job he would join. The mental conflict arising out of it is

1. আগমন-আগমন সংঘাত
approach-approach conflict
2. আগমন-পৰিহাৰ সংঘাত
approach-avoidance conflict
3. পৰিহাৰ-পৰিহাৰ সংঘাত
avoidance-avoidance conflict
4. কোনো এটাও নহয়
None of the above

(ii) শিশুৰ মানসিক স্বাস্থ্যত বিকৃত প্ৰভাৱ পেলাবলৈ অসুস্থ ঘৰুৱা পৰিবেশ এক বৈশিষ্ট্য হৈছে

One of the characteristics of unhealthy home environment that adversely affects mental health of the child is

1. সু-সম্বন্ধ
good relationship
2. শিশু-মাতৃৰ বিবাহবিচ্ছেদ
divorce of parents
3. শৌহৰ্দপূৰ্ণ আবেগিক সমৰ্থন
cordial emotional support
4. ওপৰৰ অৱস্থীকেইটো
All of the above

(iii) তলত দিয়া কোনটো এজন সু-সময়োচিত ব্যক্তিৰ বৈশিষ্ট্য নহয় ?

Which of the following is not a characteristic of a well-adjusted person?

1. চিন্তাত পৰিপক্বতা
Maturity in thinking
2. আৱেগিক অসামঞ্জস্যতা
Emotional imbalance
3. উন্নত জীৱনধৰ্ম
Good philosophy of life
4. উচ্চ শক্তি
Sexual efficiency

(iv) তলত দিয়া কোনটোৰ সৰ্বত্ৰ প্ৰাণায়াম জড়িত হৈ আছে ?

Pranayam is related to which of the following?

1. শৌপনিৰ নিয়ন্ত্ৰণ
control of sleep
2. মনৰ নিয়ন্ত্ৰণ
control of mind
3. শ্বাস-প্ৰশ্বাসৰ নিয়ন্ত্ৰণ
control of breath
4. দৃষ্টিৰ নিয়ন্ত্ৰণ
control of vision

2. চমু টোকা লিখা (বি কোনো চৰ্বিতা) : 5×4=20

Write short notes on (any four) :

(a) মানসিক স্বাস্থ্যবিজ্ঞানৰ লক্ষ্য

Goals of mental hygiene

(b) অসময়োজনৰ কাৰণসমূহ

Causes of maladjustment

(c) শিশুৰ মানসিক স্বাস্থ্যৰক্ষাত পৰিয়ালৰ ভূমিকা

Role of family in maintaining mental health of the child

(d) কন্যাতনের ধ্রু বা পর্দায়সমূহ
Steps of forgiveness

(e) মানসিক স্বাস্থ্যৰ ওপৰত ধ্যানৰ প্ৰভাৱ
Effects of meditation on mental health

3. মানসিক স্বাস্থ্যৰ সংজ্ঞা দিয়া। এজন মানসিকভাৱে সুস্থ ব্যক্তিৰ
বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা। 2+8=10

Define mental health. Discuss the
characteristics of a mentally healthy person.

4. হতাশা কি? মানুহে কিয় হতাশাত ভুগে, আলোচনা কৰা।
2+8=10

What is frustration? Why do people suffer
from frustration? Discuss.

5. স্কুল-ছাত্ৰীৰ মানসিক স্বাস্থ্যৰক্ষাৰ নিয়ন্ত্ৰণ ব্যৱস্থাৰূপে কি সেৱা
উচিত? পৰামৰ্শ আগবঢ়োৱা। 10

What should be the provisions of school for
maintaining mental health of the students?
Provide suggestions.

6. প্ৰতিপ্ৰভাৱক হস্তক্ষেপৰ অৰ্থ হ'ল কিবিশয় বৰ্ণনা কৰা। 3+8=11

Describe the meaning and scope of positive
psychology.

অথবা / Or

কৃতজ্ঞতাৰ সংজ্ঞা দিয়া। কেনেকৈ কৃতজ্ঞতাৰ অনুশীলন কৰিব
পাৰি? আলোচনা কৰা। 3+8=11

Define gratitude. How can gratitude be
practised? Discuss.

7. যোগৰ অৰ্থ দিয়া। সুস্থ জীৱন-ছাপনৰ বাবে যোগৰ নীতিসমূহ
আলোচনা কৰা। 3+8=11

Write the meaning of Yoga. Discuss the Yogic
principles for healthy living.

***